

3/2015

Aluetalous

Tuotannon kasvu
voimakkaampaa kuin koko
maassa

Hyvinvointi

Toimeentulotuen ja yleisen
asumistuen saajia
enemmän kuin koskaan
aikaisemmin

Liikenne ja ympäristö

Hyvän ilmanlaadun osuus
ennätyskorkea

Työmarkkinat

Pitkäaikaistyöttömien määrä
kasvaa voimakkaasti

Nuorisotyöttömyyden kasvu
loiveni

Väestö

Pääkaupunkiseudun
muuttotappio KUUMA-
kuntiin pieneni

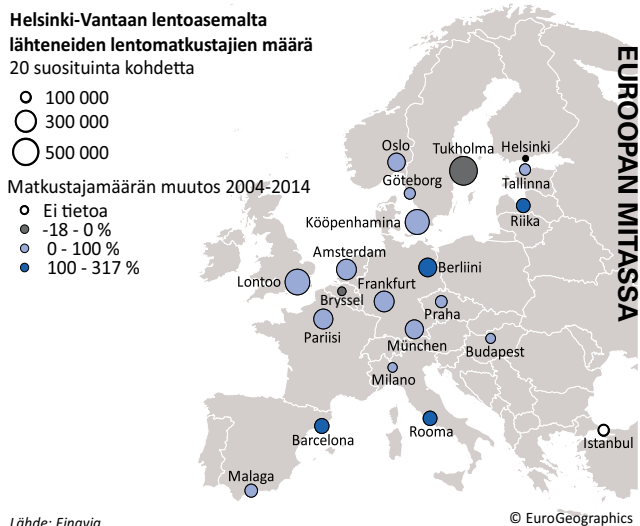
Valokiilassa

Heikki Levola

Asemakaavavaroitus ja
uusi kerrosala pääkaupunki-
seudulla

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

Ajankohtaistarkastus seudun kehitykseen 25.9.2015

Tukholma selvästi suosituin lentokohde

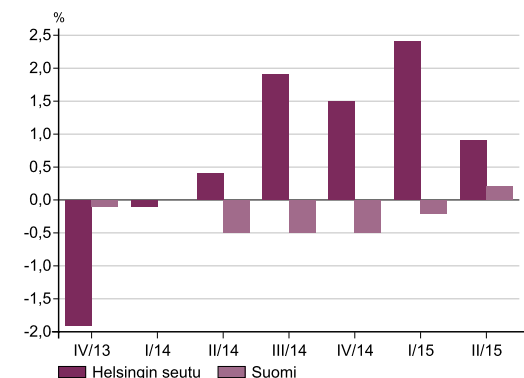
Helsinki-Vantaan lentoasemalta lähteneiden lentomatkustajien suosituimmat kohteet Euroopassa vuonna 2014 olivat Tukholma, Lontoo, Kööpenhamina, Frankfurt am Main ja Amsterdam. Samat kohteet olivat matkustajamäärältään suurimpia myös kymmenen vuotta aikaisemmin. Ylivoimaisesti eniten matkustajia, lähes 550 000, lähti Tukholmaan. Lontooseen oli 422 000, Kööpenhaminaan 393 000, Frankfurtiin 257 000 ja Amsterdamiin 253 000 matkustajaa. Lukumäärät sisältävät reitti- ja tilausliikenteen lähtevät matkustajat.

Matkustajamäärä Helsinki-Vantaan lentoasemalla on kasvanut jatkuvasti. Kokonaismatkustajamäärä vuonna 2014 oli 15 949 000, joka oli lähes 50 prosenttia enemmän kuin vuonna 2004. Tukholmaan lähtevien matkustajien määrä on kuitenkin jopa laskenut hienoisesti. Neljän muun kärkköhteen matkustajamäärät ovat nousseet, mutta keskimääräistä hitaammin. Sen sijaan Berliiniin matkustaneiden määrä on kymmenessä vuodessa yli nelinkertaistunut ja Roomaan ja Barcelonaan matkustaneiden määrä yli kolminkertaistunut.

Helsinki-Vantaan lentoasemalla on tänä vuonna tapahtunut suuria uudistuksia. Heinäkuussa avattu Kehärata yhdistää lentoaseman rautatieverkostoon. Lentokentän juna-aseman matkustajamäärän arvioidaan olevan 14 000 henkilöä vuorokaudessa vuonna 2025. Junayhteyden avautumisen lisäksi kesän aikana peruskorjattiin lentoaseman ykköskiitotie, joka otettiin alun perin käyttöön aseman avajaisvuonna 1952.

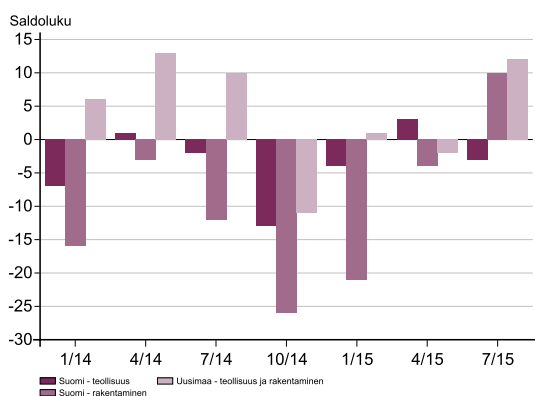
Kokonaistuotannon ennakoiva kuvaaja

Muutos (%) edellisestä vuodesta

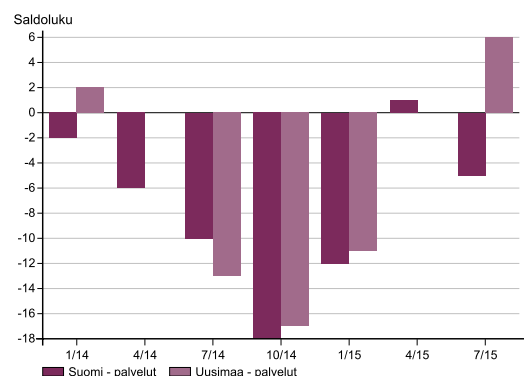
Lähde: Tilastokeskus ja Kaupunkitutkimus TA Oy

Teollisuuden ja rakentamisen odotukset suhdannenäkymistä

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Palveluyritysten suhdannenäkymät

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Aluetalous

Tuotannon kasvu voimakkaampaa kuin koko maassa

Helsingin seudulla viime syksynä vahvistunut tuotannon kasvu jatkui aikaisempaa vaimeampana kuluvan vuoden toisella neljänneksellä. Tuotanto kasvoi ennakoarvion mukaan vajaan prosentin edellisvuodesta. Helsingin seudun kasvu on ollut yli vuoden selvästi voimakkaampaa kuin koko maassa. Toimialojen väliset erot ovat erittäin suuria. Informaatio- ja viestintäalalla kasvu oli selvästi nopeampaa kuin muilla aloilla. Myös rakentamisen ja kotitalouksien palveluiden kasvu kompensoi heikommien kehittyvien toimialojen vaikutuksia. Nopea väestönkasvu piti yllä asuntokysyntää ja sen myötä rakentamista. Helsingin seudulla kehitys oli heikkoa erityisesti kaupan alalla ja teollisuudessa.

Suhdannenäkymät varovaiset rakentamista lu- kuunottamatta

EK:n heinäkuussa tekemän Suhdannebarometrin mukaan suomalaisyritysten suhdanneodotukset vuoden 2015 jälkipuoliskolle ovat edelleen melko vaatimattomat. Tämänhetkistä suhdannetilannetta kuvataan tavanomaista heikommaksi kaikilla päätoimialoilla. Suhdanteiden elpymistä joudutaan odottamaan ja elinkeinoelämän suhdannenäkymät ovat varovaiset. Ainoastaan rakentamisessa odotetaan pientä parannusta suhdanteisiin vuoden 2015 jälkipuoliskolla. Teollisuudessa ja palveluissa vaisu suhdannevaihe jatkuisi yhä.

Teollisuustuotannon odotetaan pysyvän ennallaan lähikuukaudet. Aivan loppuvuodelle on jonkin verran kasvuodotuksia. Palveluyritykset odottavat myyntinsä kasvavan ainoastaan hitaasti. Rakentamisen tuotanto kasvaisi maltillisesti vuoden jälkipuoliskolla.

Teollisuus ja rakentaminen

Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen yritysten suhdannetilanne pysyi heinäkuussa 2015 hieman normaalia alemmissa lukemissa. Suhdannenäkymät kirkastuivat vähän kesän aikana. Lähikuukausien odotuksien saldoluku oli heinäkuussa 12 (huhtikuussa -2). Heinäkuussa 19 prosenttia vastaajista odotti suhdanteiden paranevan ja 7 prosenttia uskoi niiden olevan hiipumassa. Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen suhdannekuva on vähän koko maan keskiarvoa kirkkaampi. Tuotantokapasiteetti oli kokonaan käytössä 76 prosentilla alasta. Tilaustilanne oli aavistuksen verran normaalia heikompi. Henkilökuntaa on kausivaihtelu huomioiden vähennetty hieman viime kuukausina ja työvoima supistunee myös lähikuukausina. Sen sijaan investoinnit ovat vuoden takaista runsaammat.

Koko maassa teollisuusyritysten suhdanteet pysyivät alkukesälläkin selvästi keskimääräistä heikompina. Suhdanteiden odotetaan jatkuvan nykyisen kaltaisina seuraavan puolen vuoden ajan. Suhdannenäkymien saldoluku oli heinäkuussa -3 (huhtikuussa +3). Seuraavalla kolmen kuukauden jaksolla tuotanto pysyisi ennallaan, ja aivan vuoden lopulle on jonkin verran kasvuodotuksia. Teollisuusyritysten saamien uusien tilausten määrä laski alkukesällä aavistuksen. Lähikuukausina tilausten määrän odotetaan kuitenkin kasvavan hieman. Valmiiden tuotteiden varastot ovat olleet vakaat, ja niiden taso on tavanomainen. Teollisuusyritysten henki-

löstön määrä aleni melko yleisesti huhti–kesäkuussa. Laskun ennustetaan jatkuvan samankaltaisena lähikuukausien ajan. Kannattavuus pysyi keskimäärin lähes ennallaan, mutta kehitys vaihtelee paljon toimialoittain.

Koko maassa rakennusyritysten suhdanteet ovat parantuneet loppukevään ja alkukesän aikana. Suhdannenäkymien saldoluku kohosi heinäkuussa lukemaan +10 (huhtikuussa -4). Tämänhetkistä suhdannetilannetta luonnehditaan silti vielä jonkin verran normaalia heikommaksi. Tilauskannan kuvataan vahvistuneen keskimääräiselle tasolle. Henkilökunnan määrä väheni edelleen hieman, mutta lasku loiveni alkuvuoteen nähden.

Palvelut

Uudenmaan palvelualalla vastaajien suhdannetilanne oli heinäkuussa yleisesti normaalia huonompi. Suhdannenäkymät nousivat ja saldoluku oli 6 (huhtikuussa 0). Palvelualalla 16 prosenttia vastaajista odotti paranevista ja 10 prosenttia ennakoivat heikkenemistä. Uudenmaalla palveluyritysten suhdanneodotukset ovat koko maan keskiarvoa paremmat. Myynti kasvoi hivenen kesän alussa, mutta myyntimäärät jäivät vähän vuoden takaista pienemmiksi. Myynnin ennakoitaan lisääntyvän aavistuksen verran lähikuukausina. Henkilökunnan määrä pysyi kausitekijät huomioon ottaen likimain ennallaan toisella vuosineljänneksellä. Työvoimaa supistettaneen lievästi syksyn myötä. Kannattavuus on pysynyt keskimäärin vuoden takaisella tasolla, vaikka myyntihintakehitys on ollut heikkoa.

Koko maan palveluyritysten suhdannekuva on jatkunut vaatimattomana. Tämänhetkistä tilannetta kuvataan yleisesti tavanomaista synkemmäksi. Palveluyritysten yleisten suhdannenäkymien saldoluku painui heinäkuussa tehdyssä tiedustelussa -5 pisteeseen (huhtikuussa +1). Palvelualojen yritysten myynnin määrä pysyi odotetusti ennallaan huhti–kesäkuussa, mutta yritykset kuvaavat henkilöstönsä määrän vähentyneen lievästi. Myynnin ennustetaan kasvavan aavistuksen, mutta henkilöstön määrä ja kannattavuus laskisivat vähän.

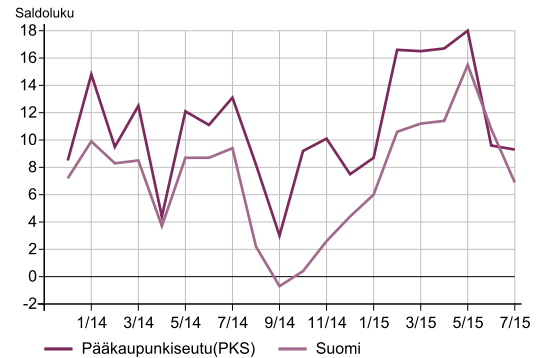
Kuluttajien luottamus heikkenemässä

Kuluttajien yleinen luottamus talouskehitykseen oli vahvimillaan toukokuussa, mutta sen jälkeen se lähti laskuun sekä pääkaupunkiseudulla että koko maassa. Odotuksia kuvaava saldoluku oli pääkaupunkiseudulla 18,0 toukokuussa, mutta heinäkuussa se oli puolet vähemmän eli 9,3. Koko maassa luku oli 15,5 toukokuussa ja 6,9 heinäkuussa.

Kuluttajien luottamusta oman talouden ja omien säästämismahdollisuuksien paranemiseen kuvaava mikroindikaattori sai pääkaupunkiseudulla heinäkuussa arvon 25,0. Se oli vähemmän kuin pitkän ajan keskiarvo vuoden 2005 alusta lähtien, joka on 31,7. Koko maassa mikroindikaattori sai huhtikuussa arvon 28,6.

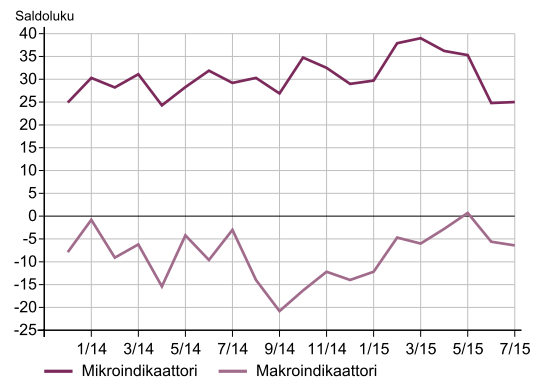
Pääkaupunkiseudulla makroindikaattori eli näkemyksiä sekä koko maan taloudesta että työttömyystilanteesta vuoden kuluttua kuvaava saldoluku sai heinäkuussa arvon -6,4. Taso oli sama kuin alkuvuotena, tosin toukokuussa arvo oli ollut korkeimmillaan eli 0,7. Koko maassa makroindikaattori sai heinäkuussa arvon -7,7.

Kuluttajien luottamusindikaattori

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kuluttajien luottamusindikaattori

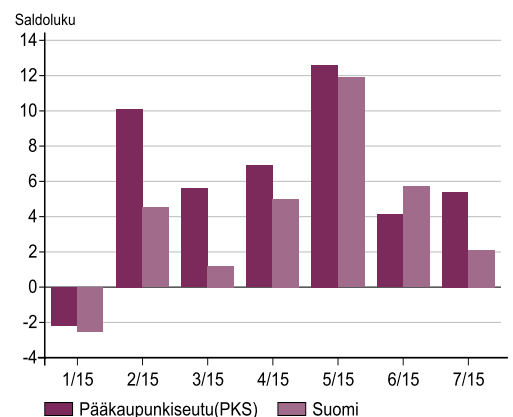

Mikroindikaattori: Oma talous ja säästämismahdollisuudet

Makroindikaattori: Suomen talous ja työttömyyden kehitys

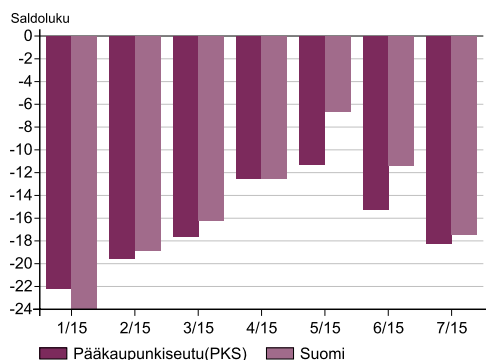
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien ennuste Suomen talouskehityksestä seuraavien 12 kk:n kuluttua

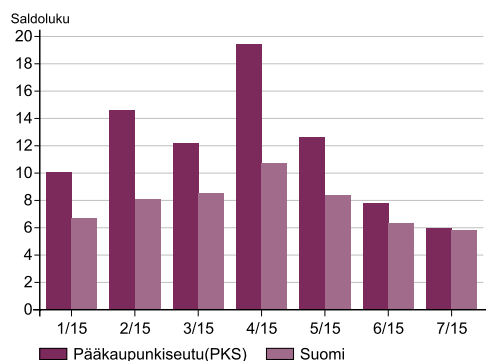
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien ennuste työttömyystilanteen kehityksestä seuraavien 12 kk:n aikana

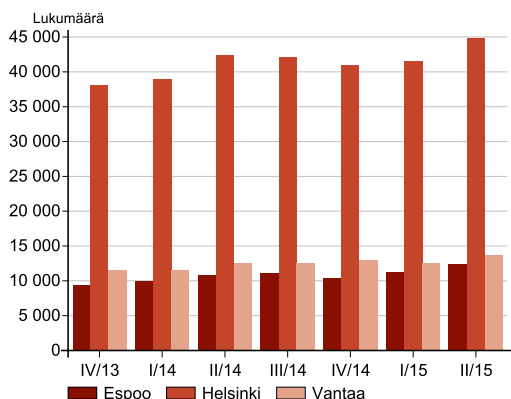
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien odotukset oman talouden kehityksestä 12 kk:n aikana

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Toimeentulotukea saaneiden henkilöiden lukumäärä, kuukausikeskiarvo

Lähde: Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungit

Luottamus Suomen talouskehitykseen heikkeni

Kuluttajien luottamus Suomen talouskehitykseen oli kääntynyt myönteiseksi helmikuussa ja vahvimmillaan se oli toukokuussa. Kesällä se heikkeni ja luottamusta kuvaava saldoluku oli heinäkuussa pääkaupunkiseudulla 5,4 ja koko maassa 2,1. Joka kolmas pääkaupunkiseudun kuluttajista oletti Suomen taloustilanteen olevan vuoden kuluttua parempi ja neljä kuluttajaa kymmenestä oletti sen säilyvän samanlaisena. Koko maassa parempaan taloustilanteeseen luottajia oli hieman enemmän ja samanlaisena säilymiseen luotti vähän pienempi osuus kuin pääkaupunkiseudulla.

Heinäkuussa kuluttajien odotuksia työttömyystilanteesta vuoden kuluttua kuvaava indikaattori sai pääkaupunkiseudulla arvon -18,2 ja koko maassa -17,4. Heinäkuussa pääkaupunkiseudulla joka toinen kuluttaja oletti työttömiä olevan vuoden kuluttua enemmän kuin tiedusteluhetkellä. Koko maassa vastaava osuus oli 55 prosenttia.

Näkemykset omasta taloudesta synkkenivät

Heinäkuussa pääkaupunkiseudun kuluttajista 54 prosenttia oletti oman taloutensa olevan samanlainen kuin haastatteluhetkellä. Paranemiseen luotti 29 prosenttia ja heikkenemistä ounasteli 17 prosenttia kuluttajista. Pääkaupunkiseudulla saldoluku oli heinäkuussa 6,0 ja koko maassa 5,8. Huhtikuussa odotukset olivat olleet myönteisimmät pitkästä aikaa.

Perinteisesti kuluttajat ovat luottaneet omiin säästämismahdollisuuksiinsa. Sitä kuvaava saldoluku sai heinäkuussa arvon 44,0 pääkaupunkiseudulla ja 37,4 koko maassa. Arvot olivat alhaisimmat sitten viime vuoden huhtikuun ja vielä alkuvuonnakin oli luotettu vahvasti omiin säästämismahdollisuuksiin. Heinäkuussa pääkaupunkiseudulla joka toinen kuluttaja oletti hyvin todennäköisesti säästävänsä seuraavan 12 kuukauden aikana ja koko maassa osuus oli neljä kuluttajaa kymmenestä.

➔ Hyvinvointi

Toimeentulotuen saajia enemmän kuin koskaan aikaisemmin

Huhti-kesäkuussa toimeentulotukea sai Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla yhteensä keskimäärin 71 000 henkilöä kuukaudessa, joka oli 8 prosenttia enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aikaisemmin. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun tuensaajien määrän kuukausikeskiarvo nousi yli 70 000 henkilöön.

Helsingissä toimeentulotuen saajien määrä kasvoi 5 prosenttia 44 800 henkilöön, Espoossa 14 prosenttia 12 400 henkilöön ja Vantaalla 10 prosenttia 13 700 henkilöön.

Toimeentulotuen saajien määrä on lisääntynyt vuodesta 2008 alkaen. Kasvu tasaantui vuonna 2011, mutta on sen jälkeen jälleen kiihtynyt. Viimeisen vuoden aikana kasvu on ollut nopeinta Espoossa, jossa toimeentulotuen saajia on kuitenkin edelleen Helsinkiä ja Vantaata vähemmän. Helsingissä tuensaajien määrän kasvu on hidastunut, mutta toimeentu-

lotukea saa edelleen suurempi osa väestöstä kuin pääkaupunkiseudun muissa kunnissa.

Yleisen asumistuen saajien määrän kasvu kiihtyy

Yleistä asumistukea sai Helsingin seudulla kesäkuun lopussa 67 700 ruokakuntaa, joka oli jopa 15 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kasvuvauhti oli suunnilleen sama pääkaupunkiseudulla, jossa tukea sai 58 300 ruokakuntaa, ja KUUMA-kunnissa, joissa tuensaajia oli 9 400. Yleisen asumistuen saajia oli enemmän kuin koskaan aikaisemmin, ja kasvuprosentti oli suurin sitten vuoden 2009, jolloin asumistukea saavien ruokakuntien määrä kääntyi voimakkaaseen kasvuun. Myös koko maassa tukea saavien ruokakuntien määrä lisäntyi edellisvuodesta, mutta kasvu oli hieman Helsingin seutua vähäisempää.

Asumistuen saajien määrä vaihtelee yleisen suhdannetilanteen mukaisesti ja se on viime vuosina kehittynyt samansuuntaisesti toimeentulotuen saajien määrän kanssa. Määrän voimakasta kasvua selittää lisäksi uusi laki yleisestä asumistuesta, joka tuli voimaan vuoden alusta. Uudistuksessa yleisen asumistuen piiriin siirtyvät vähitellen muun muassa kaikki sellaiset asumistukea saavat eläkkeensaajat, joilla on lapsia. Aikaisemmin he ovat voineet valita yleisen ja eläkkeensaajan asumistuen välillä.

Väkivaltarikosten määrä kääntyi kasvuun

Huhti-kesäkuussa poliisin tietoon tuli Helsingin seudulla 4 prosenttia enemmän henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia ja seksuaalirikoksia kuin vastaavana ajankohtana vuotta aikaisemmin. Kasvua oli saman verran myös Uudellamaalla ja koko maassa. Poliisin tietoon tuli Helsingin seudulla vuoden toisella neljänneksellä yhteensä 2 961 väkivaltarikosta. Seudun väkivaltarikokset keskittyvät Helsinkiin, jossa poliisin tietoon tuli 1 630 rikosta. Espoossa rikoksia oli 377, Vantaalla 492 ja KUUMA-kunnissa 455.

Tämä oli ensimmäinen kerta vuoden 2011 jälkeen, kun väkivaltarikosten määrä kääntyi selvästi kasvuun koko Helsingin seudulla. Tuolloin poliisin tietoon tulneiden rikosten määrä kasvoi huomattavasti, kun osa lievistäkin pahoinpitelyistä tuli lakimuutoksella yleisen syytteen alaisiksi, mutta siitä lähtien yleinen kehityssuunta on ollut laskeva.

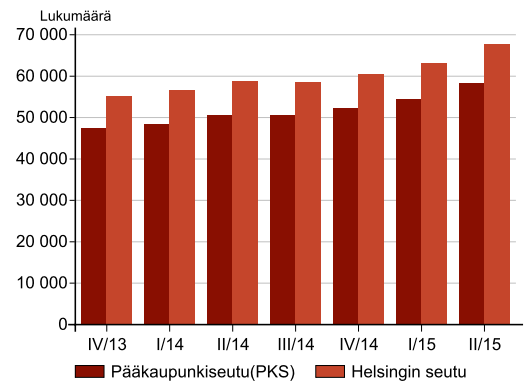
Liikenne ja ympäristö

Hyvän ilmanlaadun osuus ennätyskorkea

Ilmanlaatu parani huhti-kesäkuussa pääkaupunkiseudulla. Hyvän ilmanlaadun osuus oli vuoden toisella neljänneksellä Tikkurilassa peräti 85 ja Leppävaarassa 76 prosenttia, mikä oli selvästi enemmän kuin kertaakaan aikaisemmin viimeisen kuuden vuoden aikana. Tyydyttävän, välttävän ja huonon ilmanlaadun osuudet taas laskivat molemmilla mittauspisteillä.

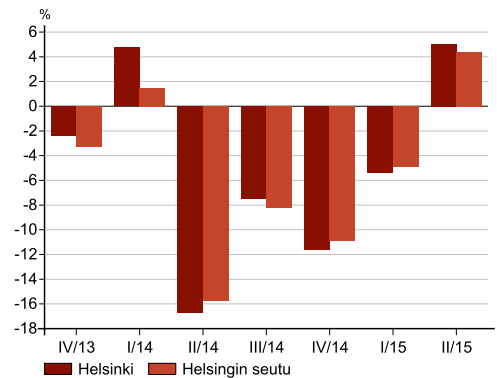
Mannerheimintien mittauspisteellä hyvän ilmanlaadun osuus oli 30 prosenttia, joka oli suunnilleen saman verran kuin vuotta aikaisemmin. Tyydyttävän ilmanlaadun osuus nousi 65 prosenttiin ja välttävän laski 5

Yleisen asumistuen saajat kauden lopussa

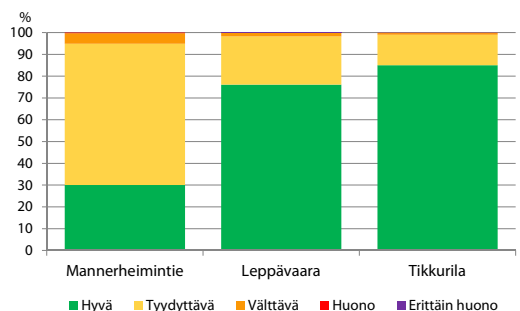
Lähde: Kela, Kelasto-raportit

Väkivalta- ja seksuaalirikosten määrä Muutos (%) edellisestä vuodesta

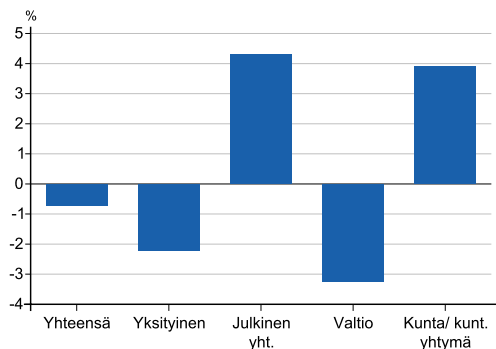
Lähde: Tilastokeskus

Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla II/2015

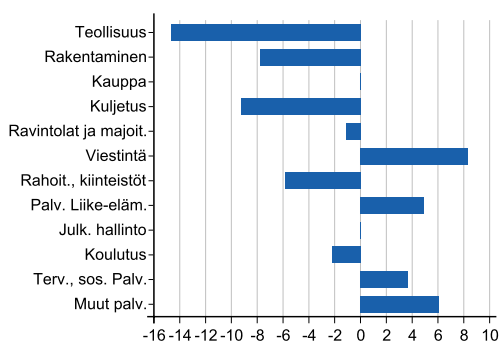
Lähde: HSY

**Työllinen työvoima työnantajryhmittäin
Helsingin seudulla, II/2015**
Muutos (%) edellisestä vuodesta

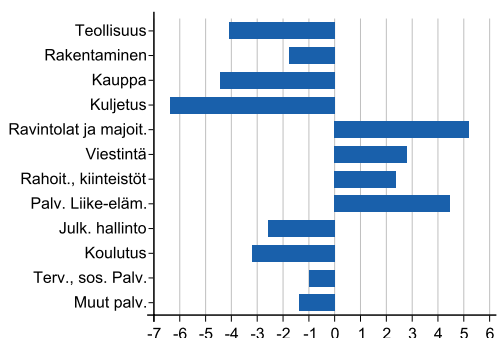
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

**Työllinen työvoima päätoimialoittain
Helsingin seudulla, II/2015**

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

**Työllinen työvoima päätoimialoittain
Suomessa, II/2015**
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

prosenttiin, joten kokonaisuudessaan myös Mannerheimintien ilmanlaatu parantui edellisvuoteen verrattuna.

Hyvän ja tyydyttävän ilmanlaadun yhteenlaskettu osuus oli Tikkurilassa 99, Leppävaarassa 98 ja Mannerheimintielläkin 95 prosenttia. Sekä Mannerheimintiellä, Leppävaarassa että Tikkurilassa ilmanlaatu oli huomattavasti huhtikuussa kuin touko- ja kesäkuussa.

➔ Työmarkkinat

Työllisten määrä kasvussa kuntasektorilla

Työllisen työvoiman määrä laski huhti-kesäkuussa Helsingin seudulla vajaa prosentin edellisvuoteen verrattuna samalla, kun työikäisen väestön määrä kasvoi vajaa prosentin. Työllisten määrä laski vajaa 5 prosenttia Vantaalla ja KUUMA-kunnissa sekä hiukan myös Helsingissä, mutta nousi Espoossa kymmenyksellä. Helsingin seudulla oli vuoden toisella neljänneksellä yhteensä 717 500 työllistä.

Yksityisellä sektorilla työskentelevien määrä väheni Helsingin seudulla huhti-kesäkuussa 2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Julkisella sektorilla työskentelevien määrä kasvoi 4 prosenttia, mutta kasvu kohdistui yksinomaan kuntasektorille, sillä valtion työntekijöiden määrä väheni. Yksityisellä sektorilla työskenteli Helsingin seudulla yhteensä 534 100, valtiolla 53 900 ja kunnalla tai kuntayhtymällä 125 400 henkilöä. Koko maassa työllinen työvoima väheni noin prosentin verran sekä yksityisellä että julkisella sektorilla.

Työllisen työvoiman kokonaismäärässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia Helsingin seudulla eikä koko maassa vuoden 2008 jälkeen. Yksityisen sektorin ja valtion työntekijöiden määrä on viime vuosina laskenut, mutta kunnan tai kuntayhtymän työntekijöiden määrä lisääntynyt.

Teollisuudessa yli 10 000 työntekijää vähemmän

Huhti-kesäkuussa teollisuudessa oli Helsingin seudulla jopa 15 prosenttia vähemmän työntekijöitä kuin vuotta aikaisemmin. Kuljetusalalla laskua oli 9 prosenttia ja rakennusalaalla 8 prosenttia. Työntekijöiden määrä kasvoi eniten informaatio- ja viestintäalalla, jolla työvoima lisääntyi 8 prosenttia edellisvuodesta. Koko maassa työvoima väheni eniten kuljetusalalla, jolla oli työntekijöitä reilu 6 prosenttia edellisvuotta vähemmän, sekä teollisuudessa ja kaupan alalla, joilla molemmilla oli laskua 4 prosenttia. Eniten eli noin 5 prosenttia kasvoi majoitus- ja ravitsemisalaalla työskentelevien määrä.

Teollisuudessa oli Helsingin seudulla huhti-kesäkuussa 62 000, kuljetusalalla 42 600, rakennusalaalla 41 400 ja informaatio- ja viestintäalalla 57 600 työntekijää. Työntekijämäärältään suurimmat toimialat olivat liike-elämän palvelut (109 400 työntekijää), terveys- ja sosiaalipalvelut (99 600) ja kaupan ala (96 900).

Muutaman viime vuoden aikana työvoiman määrä on vähentynyt Helsingin seudulla varsinkin kaupan alalla, teollisuudessa ja hallinnossa. Saman-

kaltaiset trendit ovat havaittavissa myös koko maan tasolla. Nopeimmin on kasvanut informaatio- ja viestintäalalla työskentelevien määrä.

Työttömyysaste nousee yhä

Tilastokeskuksen otospohjaisen työvoimatilaston tietojen mukaan työttömien osuus työvoimasta oli Helsingin seudulla 9,4 prosenttia ja koko maassa 10,7 prosenttia tämän vuoden toisella neljänneksellä. Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna työttömyysaste oli 1,3 prosenttiyksikköä korkeampi. Koko maassa lisäystä oli 0,6 prosenttiyksikköä.

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastoon perustuvien tietojen mukaan kesäkuun lopussa Helsingin seudulla työttömyysaste oli 12,1 prosenttia ja koko maassa 14 prosenttia. Helsingin seudulla lisäystä vuoden takaiseen tilanteeseen oli 1,5 prosenttiyksikköä ja koko maassa 1,1 prosenttiyksikköä. Pitkän ajan keskiarvoon nähden koko maassa työttömyysaste oli 1,7 prosenttiyksikköä korkeampi. Helsingin seudulla se oli 2,8 prosenttiyksikköä korkeampi.

Työttömyysaste oli pääkaupunkiseudulla korkein Helsingissä, jossa se oli 13,1 prosenttia. Vantaalla se oli 12,7 prosenttia, Espoossa 11,1 prosenttia ja KUUMA-kunnissa 10,4 prosenttia. Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna Helsingissä työttömyysaste oli 1,5 prosenttiyksikköä korkeampi. Espoossa ja Vantaalla ero oli 1,4 prosenttiyksikköä ja KUUMA-kunnissa 1,2 prosenttiyksikköä. Työttömyysasteen kasvuvauhti on korkealla tasolla, mutta se on pitkällä aikavälillä tarkastellen tasaantunut viime vuoden alkupuolelta lähtien.

Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvaa voimakkaasti

Kesäkuun lopussa Helsingin seudulla oli 30 800 yli vuoden työttömänä ollutta henkilöä. Se oli 9 200 eli 43 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Koko maassa heitä oli 110 300, joten lisäystä vuoden takaiseen tilanteeseen oli 19 800 henkilöä. Se oli runsas viidesosa edellisvuotta enemmän.

Kesäkuun lopussa Helsingissä oli 15 500, Espoossa sekä KUUMA-kunnissa 5 300 ja Vantaalla 4 500 yli vuoden työttömänä ollutta henkilöä. Sekä Helsingissä että Espoossa heitä oli 45 prosenttia viime vuoden kesäkuun loppua enemmän. KUUMA-kunnissa nousua oli 39 ja Vantaalla 36 prosenttia.

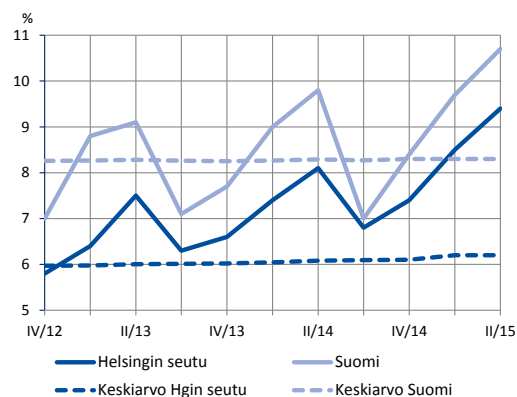
Vuoden 2008 jälkeen pitkäaikaistyöttömien määrä on ollut nousussa ja vuoden 2012 puolivälin jälkeen kasvu kääntyi entistäkin jyrkemmäksi etenkin Helsingissä.

Nuorisotyöttömyyden kasvu loiveni

Helsingin seudulla oli kesäkuun lopussa 10 700 alle 25-vuotiaasta työtöntä työnhakijaa. Koko maassa heitä oli 55 800. Helsingin seudulla lisäystä viime vuoden vastaavaan ajankohtaan oli 1 300 ja koko maassa 5 500 nuorta työtöntä. Helsingissä heitä oli 4 700, Espoossa 1 800, Vantaalla 1 600 ja KUUMA-kunnissa 2 600.

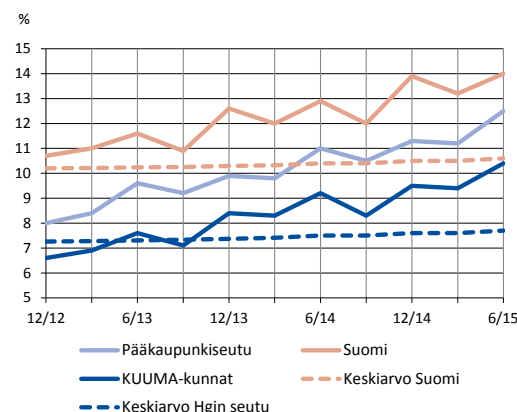
Nuorten työttömien määrä lähti voimakkaaseen nousuun vuoden 2013 alussa, mutta kasvuvauhti laantui nyt jonkin verran. Nuorisotyöttömyys

Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo I/2000–II/2015) Helsingin seudulla ja koko maassa

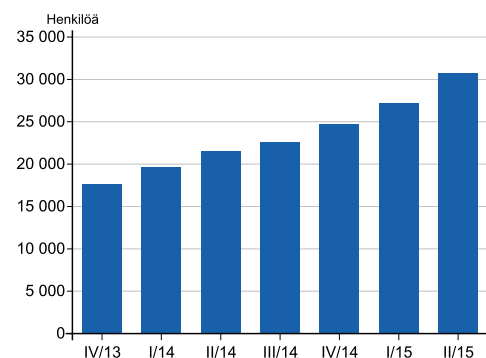
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo (I/2000–II/2015) KUUMA-kunnissa, Helsingin seudulla ja koko maassa

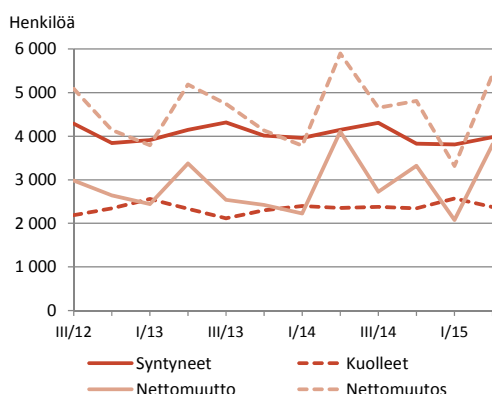
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)

Pitkäaikaistyöttömien määrä Helsingin seudulla

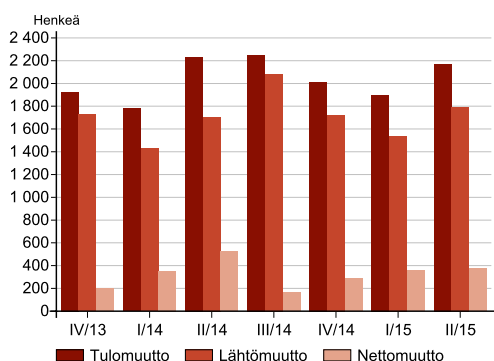
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)

Luonnollinen väestönkasvu ja nettomuutto Helsingin seudulla

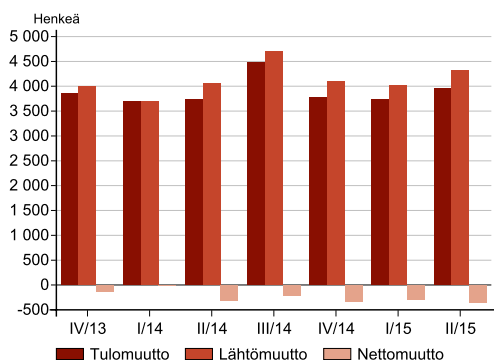
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Muuttoliike pääkaupunkiseudulta KUUMA-kuntiin

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Muuttoliike muualta Helsingin seudulta Helsinkiin

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

kasvoi Helsingin seudulla 14 prosenttia ja koko maassa 11 prosenttia viime vuoden kesäkuun loppuun verrattuna. Muista pääkaupunkiseudun kaupungeista poiketen Espoossa nuorten työttömien määrän kasvu jatkui edelleen voimakkaana ja lisäksi oli 18 prosenttia edellisvuodesta.

➔ Väestö

Helsingin seudun väestönkasvu hidastui edelleen

Helsingin seudulla asui kesäkuun lopussa noin 1 429 000 henkeä. Huhti-kesäkuun aikana seudun väkiluku kasvoi 5 400 hengellä, joka oli 8 prosenttia vähemmän kuin kasvu vastaavana ajankohtana vuotta aikaisemmin. Väestö kasvoi sekä luonnollisesti että muuttoliikkeen ansiosta kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa ja KUUMA-kunnissa. Valtaosa väestönkasvusta johtui muuttoliikkeestä ja pääsyy kasvun hidastumiseen oli muuttovoiton väheneminen.

Helsingin seutu sai muuttovoittoa vuoden toisella neljänneksellä yhteensä 3 800 henkeä, josta pääkaupunkiseudun osuus oli noin 85 prosenttia. Helsinki ja Espoo saivat vähemmän ja Vantaa sekä KUUMA-kunnat enemmän muuttovoittoa kuin edellisvuoden vastaavan ajanjakson aikana. Syntyneitä oli yhteensä 4 000 ja kuolleita 2 400. Myös luonnollinen väestönkasvu hidastui edellisvuoteen verrattuna, mikä johtui pääosin syntyvyyden laskusta. Syntyneiden määrä väheni erityisesti Vantaalla ja KUUMA-kunnissa.

Helsingin seudun väkiluku on jatkuvassa nousussa. Muutaman viime vuoden aikana seudun väkiluku on kasvanut 1,3 prosentin vuosivauhtia. Määrällisesti väestönkasvu keskittyy Helsinkiin, mutta 2010-luvulla nopeimmin on kasvanut Espoon väestö. Kaiken kaikkiaan väkiluku on viime vuosina kasvanut pääkaupunkiseudulla KUUMA-kuntia nopeammin.

Pääkaupunkiseudun muuttotappio KUUMA-kuntiin pieneni

Huhti-kesäkuussa pääkaupunkiseudun muuttotappio KUUMA-kuntiin oli 380 henkeä, joka oli lähes 30 prosenttia vuoden takaista muuttotappiota vähemmän. KUUMA-kunnissa seudun sisäisen muuttovoiton pienentyminen johtui sekä vähentyneestä tulomuutosta että kasvaneesta lähtömuutosta.

Helsingin muuttotappio muualle Helsingin seudulle oli 360 henkeä ja Espoon 40 henkeä. Edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna Helsingin muuttotappio kasvoi jonkin verran ja Espoon pieneni selvästi. Vantaan muuttotappio kääntyi 60 hengen muuttovoitoksi. Seudun sisäinen muuttoliike vilkastui vuoden toisella neljänneksellä kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa, sillä sekä tulo- että lähtömuutto lisääntyivät niissä edellisvuoteen verrattuna.

KUUMA-kunnat ovat saaneet muuttovoittoa pääkaupunkiseudulta koko 2000-luvun ajan, mutta vuoden 2007 jälkeen pääkaupunkiseudun muuttotappio on pienentynyt. Helsinki on suurin häviöjä seudun sisäisessä muuttoliikkeessä, vaikka myös sen muuttotappio on vähentynyt viime vuosina.

Asemakaavavaranto ja uusi kerrosala pääkaupunkiseudulla

Heikki Levola

Erityisasiantuntija, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY

Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY:n tuottama SeutuRAMAVA-aineisto on kaavayksikkötasoista paikkatietoa pääkaupunkiseudun voimassa olevista asemakaavoista. Monenlaisten maankäyttöä kuvaavien tunnuslukujen tarkastelun mahdollistava SeutuRAMAVA-aineisto lasketaan kahdesti vuodessa ja viimeisin poikkileikkaus kuvaa tilannetta pääkaupunkiseudulla (Espoo, Helsinki, Kauniainen, Vantaa) tammikuussa 2015. Nykymuotoinen paikkatietoaineisto on kuulunut HSY:n tietotuotteisiin vuodesta 2010 lähtien. Aineisto kuvaa tällä hetkellä yli 70 000 kerrosalaa sisältävää kaavayksikköä, joista jokaisesta esitetään kymmeniä ominaisuuksia, joiden joukossa on esimerkiksi yksikön rakentamisaste, käyttötarkoitus ja jäljellä oleva kerrosala eli varanto. Siten SeutuRAMAVA-aineisto mahdollistaa esimerkiksi pääkaupunkiseudun tonttivarantotilanteen tarkastelun käyttötarkoituksittain.

Pientalorakentamisessa merkittävä potentiaali

SeutuRAMAVAn mukaan asumisen laskennallinen varanto pääkaupunkiseudulla oli tammikuussa 2015 noin 7,1 miljoonaa kerrosneliömetriä. Tyhjien ja melkein tyhjien tonttien osuus tästä oli hieman alle neljä miljoonaa kerrosneliömetriä, joka jakautui lähes tasan pientalo- ja kerrostalovarannon kesken. Varantoluku kertoo sen kerrosalan, joka kaavoissa on käyttämättä. Sitä ei voi pitää suoraviivaisesti kerrosalana, joka on tietynä hetkenä rakennusmarkkinoiden hyödynnettävissä. Esimerkiksi yksityishenkilöillä ja perikunnilla on hallussaan melko suuri osuus tyhjiä ja melkein tyhjiä tonteilla sijaitsevasta pientalovarannosta, lähes 800 000 kerrosneliömetriä. Kuinka suuri osa kyseisestä varannosta realisoituu asuinrakentamisena lähivuosina, riippuu kyseisen omistajatahon toimista rakentamisen tai

myymisen suhteen. Yksityishenkilöiden hallussa olevan varannon voi suhteuttaa esimerkiksi Helsingin seudulla voimassa olevan Maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksen vuosittaiseen kaavoitustavoitteeseen pääkaupunkiseudulla, joka on hivenen yli 900 000 kerrosneliömetriä. Kerrostalovaranto sijoittuu pääasiassa kaupunkien omistamalle maalle.

Asumisen kaavavarantoa on absoluuttisesti eniten Helsingissä ja vähiten Kauniaisissa. Jos verrataan Helsingin varannon määrää aiesopimuksessa määriteltyihin vuosittaisiin asuntotuotantolukuihin, on Helsingin varannon ajallinen riittävyys kuitenkin vähäisin – mitattava vuosittainen asuntotuotanto heijastuu tietysti nopeasti kuluvana varantona. Espoon ja Vantaan asumisen varannon ajallinen riittävyys on molemmilla lähellä viittä vuotta tyhjiä ja melkein tyhjiä tonteilla, kun taas Helsinki jää selvästi alle viiden vuoden, vaikka Helsingin asuinkerrostalovarannon määrä kasvoikin vuoden 2014 kuluessa. Näiden lukujen valossa asumisen tonttivarantotilanne pääkaupunkiseudulla on edelleen kirein Helsingissä. Huomattavia kerrostalovarannon keskittymiä on esimerkiksi Helsingissä Kruunuvuorenrannassa ja Kalasatamassa. Pientalovaranto jakautuu huomattavasti tasaisemmin ympäri pääkaupunkiseutua.

Työpaikkavarantoa on useita miljoonia kerrosneliömetrejä

Liike- ja toimistotilavarantoa on pääkaupunkiseudulla jäljellä yli kuusi miljoonaa kerrosneliömetriä, kun huomioidaan sekä vajaasti rakennetut että täysin tyhjät tontit. Yksistään täysin tyhjiä tonteillakin kyseistä varantoa on lähes neljä miljoonaa kerrosneliömetriä. Huomattavin yksittäinen liike- ja toimistotilavarannon keskittymä sijaitsee Vantaalla lentokentän eteläpuolella Aviapoliksen alueella.

Uusi hallitus haluaa edistää toimisto- ja liiketilarakennusten muuttamista asunnoiksi. Tämä näyttääkin järkevältä linjaukselta asuntotuotannon vauhdittamiseksi, kun huomioidaan SeutuRAMAVA-aineiston osoittama liike- ja toimistotilan mittava olemassa oleva asemakaavallinen valmius kerrosalan määrällä tarkasteltuna, mahdollisesti yleistävä etätyö ja edelleen tehostuvat tilankäyttöratkaisut uusissa toimistotiloissa. Alueille, jotka eivät ole soveltuneet asumiskäyttöön ympäristön häiriötekijöiden, kuten liikenteen päästöjen tai melun vuoksi, on usein sijoitettu suojaavaksi rakenteeksi liike- ja toimistotilaa. Näin ollen jo rakennetun liike- ja toimistotilan tai kaavavarausten asuinkäyttöön muuttamista ei voida tarkastella ainoastaan käyttötarkoituksen muutoksena. Myös julkisen rakentamisen sekä teollisuuden ja varastorakentamisen asemakaavavarannot lasketaan miljoonissa kerrosneliömetreissä.

Uuden asuinkerrosalan tuotanto

Uuden asuinkerrosalan kaavoitus on viime vuosina painottunut selvästi kerrostaloihin pääkaupunkiseudulla. Vuonna 2014 asuinkerrostalojen bruttokerrosalan määrä lainvoimaistuneissa kaavoissa oli suuruusluokaltaan kymmenkertainen verrattuna pientalojen kerrosalaan. Espoo, Helsinki ja Kauniainen ovat onnistuneet asemakaavoittamaan (tarkasteluvaiheena hyväksytty) voimassa olevan aiesopimuksen kolmen ensimmäisen vuoden kuluessa tavoitteensa mukaisen määrän nettoasuinker-

rosalaa, eli uutta kerrosalaa. Vuosina 2012–2014 pääkaupunkiseudulla on hyväksytty yhteensä 2,7 miljoonaa kerrosneliömetriä uutta asuinkerrosalaa, mikä on vain joitakin tuhansia vähemmän kuin aiesopimukseen kirjattu tavoite.

Koko pääkaupunkiseudun tasolla asumisen varanto on kasvanut hieman vuoden 2014 kuluessa. Lisäksi pääkaupunkiseudulla kaavoitettiin vuonna 2014 satoja tuhansia kerrosneliömetrejä myös muille käyttötarkoituksille kuin asumiselle. Näiden lukujen perusteella kaupungit ovat luoneet hyvin edellytyksiä asuntotuotannolle. Edellä olevan nojalla asuntorakentamisen erilaisten intressiryhmien toisinaan esittämä kritiikki kaavoituksen toimimattomuudesta jää vaille asiaperusteita.

Aiesopimusmenettelyä tultaneen suurilla kaupunkiseuduilla jatkamaan tulevaisuudessakin ja nähtäväksi jää, kuinka paljon pääkaupunkiseudun asemakaavoitustavoitteita lopulta muutetaan. Kaupunkiseutujen kasvu ja rooli talouskasvun moottorina on keskeinen trendi, minkä vuoksi voisi olettaa, että tavoitteita ei ole syytä ainakaan laskea. Tämän seurauksena kaavoitusorganisaatioilla lienee kädet täynnä työtä jatkossakin.

*Lähteet: Pääkaupunkiseudun tonttivarantokatsaus 2015
Helsingin seudun MAL-aiesopimuksen seurantaraportti III*

Laskennallinen varanto pääkaupunkiseudulla tammikuussa 2015, milj. k-m²

	Pientalovaranto (AP)	Kerrostalovaranto (AK)	Liike- ja toimistotila (K)
Espoo	1,67	0,71	2,11
Helsinki	1,29	1,43	2,11
Kauniainen	0,17	0,05	0
Vantaa	1,28	0,49	2,03
Yhteensä	4,41	2,68	6,25

Lähde: SeutuRAMAVA 1/2015

➔ Info

Helsingin seutu:

Pääkaupunkiseutu ja KUUMA-kunnat

Pääkaupunkiseutu:

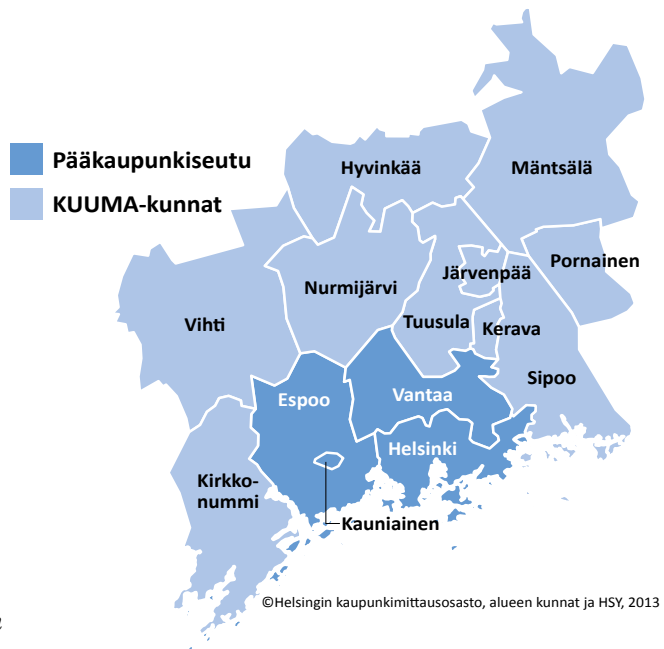
Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa

KUUMA-kunnat:

Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti

Uusimaa:

Uudenmaan maakunta

Julkaisun tuotannon, asuntomarkkinoiden, rikollisuuden ja väestön luvut ovat ennakkotietoja, jotka tarkentuvat lopullisiin tilastoihin.

Käsitteitä

Asunnon ostoaikomukset:

Niiden kotitalouksien osuus, jotka aikovat ostaa asunnon varmasti tai mahdollisesti seuraavan vuoden aikana.

Ilmanlaatu:

Perustuu HSY:n kehittämään indeksiin, joka lasketaan tunneittain. Huomioon otetaan rikkidioksidin, typpi-dioksidin, hiilimonoksidin, otsonin, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten pitoisuudet, joille määritetään ali-indeksi. Näistä korkein määrittelee ilmanlaatuindeksin arvon mittausasemalla. Indeksien arvot on jaettu viiteen ilmanlaatuiluokkaan hyvistä erittäin huonoon.

Pitkäaikainen keskiarvo:

Summataan tietyn ajanjakson neljännesten arvot ja jaetaan luku neljännesten lukumäärällä.

Rikokset (poliisin tietoon tulleet):

Rikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Väkivaltarikollisuus sisältää henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset sekä seksuaalirikokset. Omaisuusrikollisuus sisältää varkauudet, törkeät varkaudet ja näpistykset..

Saldoluku:

Saldoluvulla kuvataan odotuksia suhdanne- ja kuluttajabarometrissä. Luku saadaan, kun myönteisten vastausten prosenttiosuuksista vähennetään kielteisten vastausten prosenttiosuudet. Positiivinen luku kuvaa myönteisiä odotuksia.

Suhdeluku (indeksi):

Perusajankohdan arvo on suhdelukuna 100. Kuluvan ajankohdan arvo jaetaan perusvuoden arvolla (sekä ker-

rotaan sadalla), ja saatu suhdeluku ilmaisee prosentti-muutokseen perusvuoteen nähden (esim. 110 merkitsee kymmenen prosentin nousua perusvuodesta).

Tuotanto:

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia.

1) Helsingin seutu: Toimialoittaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu Helsingin seudun tuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvioihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus TA Oy.

2) Suomi: Tilastokeskuksen kansantalouden neljännesvuositilinpäiden bruttokansantuote kiintein hinnoin. Tuorein neljännes on Tilastokeskuksen julkaisema kokonaistuotannon ennakkotieto.

Työnvälitystilasto:

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin.

Työttömyysaste:

Työttömien osuus työvoimasta. Tilastokeskuksen työttömyysaste perustuu työvoimatutkimukseen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysaste työnvälitystilastoon, minkä vuoksi ne poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Työvoimatutkimus:

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevissa toimialoittaisissa tiedoissa on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

Väestö 30.6.2015*	Helsinki	Espoo	Vantaa	H:gin seutu	Uusimaa	Suomi
Väkiluku	624 642	267 362	212 337	1 429 030	1 612 342	5 476 911
Väestönmuutos vuoden alusta	3 927	1 819	1 534	8 746	8 954	5 158
Väestönmuutos, %	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6	0,1
Muuttovoitto	3 099	896	995	5 946	6 217	4 472

Työmarkkinat II/2015

Työllinen työvoima (TK)	319 800	140 451	107 415	717 477	805 000	2 462 523
Muutos vuoden takaisesta, %	-1,5	10,0	-4,8	-0,7	-0,6	-1,1
Työttömät (TEM, 6/15)	43 170	15 141	14 290	89 492	100 190	368 894
Työttömyysaste, % (TEM, 6/15)	13,1	11,1	12,7	12,1	12,1	14,0
Työllisyysaste, % (TK)	73,3	75,4	72,3	73,1	73,1	68,9

Hyvinvointi II/2015

Yleisen asumistuen saajat	36 747	10 334	11 073	67 684	73 135	229 294
Muutos vuoden takaisesta, %	15,8	12,5	15,6	15,1	15,1	13,3
Kotihoidontuen saajat	8 838	4 652	3 625	21 742	23 861	71 831
Muutos vuoden takaisesta, %	0,4	-1,8	-0,1	-1,3	-2,4	-4,4
Toimeentulotuen saajat	44 837	12 370	13 743	..	..	..
Muutos vuoden takaisesta, %	5,6	14,3	9,8	..	..	..

*Ennakkotieto

Helsingin seudun suunnat

Muutostietoja neljännesvuosittain

Jatkuvasti päivittyvä verkkosivusto:

www.helsinginseudunsuunnat.fi

Ilmestyy vuonna 2015

sähköisenä viikolla 11, 23, 36, 49

ja painettuna viikolla 13, 26, 39, 51

Toimitus ja julkaisija:

Helsingin kaupungin tietokeskus

PL 5500

00099 Helsingin kaupunki

Lisätietoja:

Leena Hietaniemi ja Aino Hiekkavuo

p. 09 310 1612

seudunsuunnat@hel.fi

ISSN 1455-819X (painettu)

ISSN 1796-7287 (verkossa)

Kustantajat

Helsingin seudun
ympäristöpalvelut
-kuntayhtymä HSY

Helsingin kaupungin
tietokeskus

Espoon kaupunkitieto

Vantaan tieto-
palveluyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus (ELY)

Helsingin seudun
kauppakamari